

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

Historiae Ecclesiasticae Pars Secvnda, Qva Continentvr Socratis Scolastici
Constantinopolitani lib. 7. Theodoriti Cyrensis episcopi lib. 5

Christopherson, John

[Köln], 1569

Imperatoris Constantini ad Saporam Persarum rege[m] pro Christianis
epistola. Cap. XXV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12704

THEODORITI HISTOR.

postulationi ab eo benigne prospectum est: Sic illorum, qui in Perside pietatis alumni erant, sua sponte curam suscepit ac prouidentiam. Nam cum certior factus esset eos ab impiis exagitari, & eorum regem errori deditum varios insidiarum modos cōtra eos moliri, literas ad eum scripsit, quibus & ad pietatem sectandam eum cohortatus est, & ut pij homines suum honorem retinerent, postulauit. Verū ipsa epistola singulare scriptoris studium multò commodius declarabit.

*Imperatoris Constantini ad Saporam Persarum regē
pro Christianis epistola. CAP. XXV.*

*Epistola Cōstantini Imperatoris ad Saporam Persarum regem de prouidentia Dei, qua
populi sui saluti consulit.*

Quemadmodum fidem sacratam cōseruando, lucis veritatis particeps fio, sic lucem veritatis, tanquam ducē sequendo, ad sacratæ fidei cognitionem recta peruenio. Idcirco per ista (Sicut rerum euentus confirmant) sanctissimam religionem agnosco: huncq; cultum, magistrum cognitionis illius, qua Deus Opt. Max. intelligitur, me habere profiteor. Atq; huius Dei virtutē, adiutricem assecutus, ab extremis Oceani oris exorsus, vniuersum inde orbem terrarum, ad firmam salutis spem excitauit. Nam regiones, quotquot erant crudelibus admodum tyrannis redactæ in seruitutem, atque adeo quotidianis calamitatibus, oppressæ, propeq; labefactatæ, omnes mea opera ac subsidio meliorem vitæ conditionem recipientes, quasi curatione quadam refocillati sunt. Hunc ego Deum veneror, cuius signū exercitus meus Deo dicatus, suis humeris portans, eò quo æqui iustiq; ratio vocat, rectà proficiscitur, nobisque per illorum clarissimos triumphos continuo gratia rependitur. Hunc Deum memoria sempiterna me recolere confiteor. in hunc altissima loca incolentem pura & sincera mente assidue contemplor: hunc genibus flexis, inuoco: omnem detestabilem cruorem ac cædem victimarum fugio: odores in eisdem nefarios & execrandos vito: omnem terrestrem declino splendorem. Quibus rebus omnibus sceleratus & infandus error gentilium contaminatus,

rus, complures nationes, atque adeo vniuersa fere hominū genera deiecit de sublimi, inque ima barathri loca detru-
 fit. Quæ enim Deus, rerum omnium moderator, quo ho-
 minibus prouideat, propter clementiam suam in lucem ad-
 vsum vitæ necessarium protulerit, ea ad cuiusque libidinē
 rapi conuertique neutiquam permittit: Sed puram solum
 mentem & animum labe vacuum ab hominibus requirit,
 hisque virtutis & pietatis actiones ponderat. Nam mode-
 stitæ & mansuetudinis lætatur officijs: mites diligit, autho-
 res seditionis odit: fidem amat: infidelitatem coercet sup-
 plicio: omnem potentiam superbia inflatā, perfringit: pœ-
 na mulctat insolentium contumeliam: fastu elatos radicitus
 extirpat: humilibus & patientibus iniuriarum ea, quæ ad di-
 gnitatem pertinent, tribuit. Sic etiam imperium iustū ma-
 gno æstimat & auxilio suo confirmat: conscientiamque ve-
 rē regiam tranquilla pace munit. Neque sanè videor mihi
 errare, frater mi, dum istum vnum solumque Deum esse, qui
 est omnium dux & parens, ingenuè confiteor: quem ple-
 rique eorum, qui huius imperij clauum tenuerunt, insano
 errore & amentia adducti, dedita opera penitus perne-
 garunt. Verum illos omnes eiusmodi exitus, velut scelerū
 vindex, oppressit, vt vniuersum posterorum hominum ge-
 nus eorum calamitates exempli loco his, qui similia cum
 illis facta imitari voluerint, ante oculos ad contemplandū
 proponat. Ex quorum numero illum, quem ira Dei, tanq̄
 fulmen quoddam è nostris finibus extruserit, inque vestros
 transportarit, vnum fuisse arbitror: qui quidem turpitudi-
 nis suæ quasi trophæum apud nos multorum sermone no-
 bilitatum, apud vos in omnium conspectu statuit. Quine-
 tiam illud præclare cecidit, vt nostra ætate, supplicium de
 eiusmodi hominibus sumptum ob oculos omnium euiden-
 ter poneretur. Nam quibusdam illorum, qui nuper popu-
 lum Deo consecratum nefariis edictis exagitauissent, ipse
 equidem oculis aspexi pœnas inflictas esse. Quapropter
 magna Deo habeatur gratia, quod summa illius prouiden-
 tia factū est, vt vniuersum hominum genus, quod legi diui-
 næ colendæ se addixerit, pace ipsi reddita restitutaq; exul-
 tet & glorietur. Hinc persuasum habeo, res tum singulas,
 tum vniuersas, in optimo & tranquillissimo statu locatas

THEODOR. HISTOR.

esse, quòd Deus omnes homines per sinceram & spectatam, ipsorum religionem ex còcordi consensu in sacro eius nomine venerando natam, ad se aggregare dignatus sit. Isto verò hominum genere, Christianos dico (de his enim omnis mihi sermo institutus est) cù audio prouincias eas, quae in Perfide facile primas tenent, quàm maxime, sicut mihi in optatis erat, refertas, quanta me voluptate affectum esse existimas? Sicut igitur tibi pulcherrime, Sic illis non minus plaeclare contingit, quod propterea Deum patrem, omnium rerum dominum ita tum tibi ipsi, tum illis clementem ac propitium habiturus es. Quocirca quoniam tantus es & tam eximius princeps, istos ipsos tibi commendo: & quoniam pietate tam insignis es, tuæ concredò fidei. istos, amabo te, uti tuam benignitatem decet, amplectere. Nam per fidem & tibi ipsi es, & nobis immensum quoddam beneficium præstaturus. Tantam curam imperator facilè præstantissimus de viris pietate eximiis suscepit: atque non suis solum subiectis studiose prospexit, verum etiam illis, qui alienæ parebant ditioni pro virili consuluit. Quam ob causam Deo ipse curæ fuit: Vnde & Europæ totius, & Africae, quinetiam maximæ partis Asiæ imperio potitus est, & suos subiectos sibi beneuolos habuit, & freno gubernationis suæ libentibus animis obsequentes. Porro autem barbarorum, alij sua sponte ei inseruire in animum induxerunt: alij idem præstiterunt bello deuicti. Vbiq; trophæa ab eo erecta: Vbique ille ipse victor, imperator declaratus. Sed quoniam hæ res ab alijs pluribus verbis prædicatæ sunt, idcirco illis relictis ad historiam veniamus. Quemadmodum omnium ore celebratus imperator curas ac studia plane apostolica versabat animo: Sic sacerdotes non modo non in ecclesia ædificanda, sed in eius fundamentis penitus disturbandis operam suam posuerunt. Nam qui istis stabiliendis per doctrinam apostolicam animum adiciebant, hos falsis cuiusque generis calumnijs confictis, suis honorum gradibus abdicarunt. Etenim qui facinus illud memorabile contra magnum illum Eustathium consciuissent, horum inuidia hætenus minimè exaturata fuit: sed in alia firmissima pietatis arce euniculis oppugnanda magnopere laborare, variasque machinas ei admouere aggressi sunt.

sunt. Quam quidem tragœdiam, quantum fieri potest, breuissimè hoc loco explicabo.

De paratis contra sanctum Athanasium insidijs.

CAP. XXVI.

CVM episcopus ille egregius Alexander, qui tam strenue contra Arii blasphemiam decertauerat, quinque menses post concilium Nicææ celebratum finem vendi fecisset, ecclesiæ Alexandrinæ episcopatum capessit Athanasius: vir à puero diuinis & sacris literis institutus, & singulis ordinum ecclesiasticorum muneribus cum summa omnium admiratione perfunctus. Iste in magno illo ac celebri concilio Nicæno egregiè ac virili animo pro doctrina apostolica luctatus, quemadmodum à veritatis defensoribus magnam laudem adeptus est, sic apud eius oppugnatores, velut aduersarius in graue odium & plane capitale incurrit. Qui cum adolescens esset, consuetudine illius excellentis Alexandri assiduè vsus est, choroq; diaconorum præfuit. Vbi verò Ariani, qui vnigenitum Dei filium oppugnare secum decreuerant, experientia docti intellexère propensum atq; alacre eius in tuenda veritate studiū, & iam ad ecclesiæ Alexandrinæ gubernacula suscipienda designatum cognouère, eius administratione suam potentiam labefactatum iri existimarunt. Qua de causa tale quoddam facinus moliri cœperunt. Cum Meletius ille, quem concilium Nicænum abdicauerat, tumultus ac turbas tum in Thebaide, tum in AËgypto, quæ ei finitima est ciere non desisteret, Ariani militibus quibusdam mercede conductis (sic enim fore putabant, vt crimen simulatum confictumque suspicione careret) persuadent, vt pro pere contenderent ad imperatorem, Athanasium per calumniam insimularent, quòd tributa AËgypto imposuerat, & aurum inde collectum homini tyrannidem exercere molienti suppeditarat. Qui cum imperatorem hoc modo essent ludificati, effecerunt vt Athanasius Constantinopolim duceretur. Ille vt primum eo venit, tum falsam accusatorū criminationem refutauit, tum ad ecclesiæ administrationē, quæ ei diuinitus delata erat, restitutus est.